Godina II. — Broj 459.

CIJENA LISTU: U predplati za čitavu godinu K 22·—, za polugodište K 10·—, tromjesečno K 5·—, mjesečno K 3·—, u malopredaji 10 helera. — OGLASI primaju se u upravi lista trg Custoza broj 1, te su računaju po 30 helera za prostor visok 4 milimetara i dug 8 cm.

HRVATSKI LIST

izlazi u Puli, svaki dan u 5 sati ujutro.

Subota, 14. listopada 1916.

„HRVATSKI LIST“ izlazi u nakladnoj tiskari JOS. KRMPOTIĆ u Puli, trg Custoza broj 1. Uredništvo se nalazi u Šišanskoj ulici broj 24. — Odgovorni urednik JOSIP HAIN u Puli. Rukopisi se ne vraćaju. Ne uvažuju se anonimni dopisi. Nefrankirana pisma se ne primaju.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 12. (D. u.) Službeno se javlja:

Istočno bojište.

U predjelu Brasso (Kronstadt) vrše se povoljni bojevi. Juče je bio zarobljen 1 rumunjski časnik, 170 momaka te zaplijenjena 2 topa. Na sedmogradskoj istočnoj granici su naše čete bacile neprijatelja iz dolina gornjega Alta i gornjega Marosa u pogranična brda. Sjeverno Kirlibabe smo u boju sa ručnim granatama suzbili ruski napadaj.

Talijansko bojište.

Talijanske navale na fronti primorske bitke bile su juče slabije nego u teškom boju predidućih dana. U našoj su se vatri osujetili svi pokušaji neprijatelja, da prodre preko svoje crte medju Mirnskim gradom i Novavas. Poslije podne je bersagliernima pojačana 45. pješ. divizija navalila na naše položaje sjeverno Lokvice. Ta je navala propala uz najteže gubitke; preostalo je samo malo momaka. Ljubljanska domobranska pukovnija br. 27 i odjeljenja 46. pješ. pukovnije stekoše osobitu slavu radi hrabrosti. Jednako bezuspješni kao na sjevernom odsjeku kraškog zaravanka bili su i ponovni neprijateljski napori na južnom krilu i sjeverno Vipave protiv Bilja i Vrtojbe. Na Pasubiju su naše čete odbile divje neprijateljske navale na sedlo Rotte.

Jugoistočno bojište.

Talijansko je jato letjala bacalo juče bombe na Kavalu. Bilo je ubijenih više žena i djece. Austro-ugarsko letalo, koje se je diglo, da pregnanja neprijatelja, oborilo je medju Skutebi i ušćem Seneni letalo „caproni“. Stroj je lako oštećen, dva su momka posade mrtva, a tri su pobjegla.

Zamjenik poglavice generalnog stožera
pl. Höfer, podmaršal.

Dogodaji na moru.

12. t. mj. poslije podne nabacilo je naše jato hidroplana vrlo uspješno rasprsljivim i upaljivim bombama po neprijatelju zaposjednuto brodogradilište „Adria“ u Trišću. U večernjim satovima istoga dana je drugo jato hidroplana vrlo dobrim uspjehom napalo vojničke objekte u Selcu i Vermegliano, unutrašnjost luke u Gradežu te ponovno Trišć i brodogradilište „Adria“. Usprkos vrlo žestokog opstrijeljavanja povratiše se sva letjala neoštećena.

Vodstvo c. i kr. mornarice.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 13. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja:

Zapadno bojište.

Vojna skupina prijestolonasljednika Ruprechta: Novi veliki prodorni pokušaj Engleza i Francuza se je medju Ancre-om i Sommom opeta posve izjalovio. Neprijatelj je mislio, da mora upotrebom velike množine topništva i svježim pričuvama pojačane pješadije postignuti svoj cilj. Hrabre čete generala Siksta pl. Armina, pl. Böhma i pl. Garniera održaše nakon teških bojeva nepokolebivo svoje položaje. Glavna sila mnogobrojnih navala bila je upravljena protiv fronte od Courcelette sve do šume Pierre-Vaasta. Više je puta došlo do ljutih bojeva na nož sa neprijateljem, koji je prolazno prodro u naše vrste. Sa svim tim, da je tekom dneva bilo osujećeno 6 juriša protiv naših položaja kod Sailly-a, su tu Francuzi noću još jednom navalili. I ta je navala bila odbita. Boj sjeverozapadno toga kraja se još nije svršio. Brandenburška je pješadija uništujućom vatrom stojeć dočekala guste engleske kolone sjeverozapadno Gueudecourta. Južno Somme su Francuzi nastavili navale medju Fresnes-Macancourt i Chaulnesom. Većinom su bile ugušene već u našoj zatvornoj vatri. Opeta su se razvili ljuti bojevi za tvorničku sladoru u Genermontu. Odlučiše se u naš prilog. Glavni dio Ablaincourta ostade nakon teškog rvanja u našem posjedu. Tu smo u posljednjim bojevima zarobili oko 200 Francuza, od kojih 4 časnika. Pred Markirchom (Vogezi) živahna vatra; zapadno Markircha bile su odbite francuske provale. Naši su letlioci uspješnom navalili na jaka neprijateljska jata, što su letjela prema južnoj Njemačkoj te su, podupirta obrambenim topovima, oborila 9 letala. Prema došlo vijesti bilo je izbačenim bombama ubijeno 5 osoba, a ranjeno 26. Materijalna je šteta malena. Vojničke štete nema nikakve.

Istočno bojište.

Položaj je nepromijenjen.

Sedmogradsko bojište.

U koritu Györgya i Haromszeka te u gornjem i donjem Csiku nema više neprijatelja. Nastavlja se proganjanje. Na cesti Csik-Szereda-klanac Gyimes se neprijatelj još čvrsto opire. U uspješnim bitkama na pograničnim visinama istočno i jugoistočno Kronstadta bio je zarobljen 1 časnik i 170 momaka te zaplijenjena 2 topa.

Balkansko bojište.

Kod Mackensenove vojne skupine nema ništa nova.

Macedonska fronta: Na obim stranama železnice Monastir-Florina živahni topovski bojevi. Srpske navale u zavoju Černe nijesu ni juče imale nikakvog uspjeha. Na fronti Strume okršaji sa neprijateljskim izvidničkim odjeljenjima. Na položaje kod Orlana puca neprijatelj sa kopna i sa mora.

Prvi majstor glavnog stjela Ludendorff.

Bugarski ratni izvještaj.

Sofija, 12. (D. u.) Službeno izvještaj. Glavni stan javlja:

Macedonska fronta.

Na koljenu Černe bilo je u okolici Skočivir redom suzbitih 6 neprijateljskih navala uz velike gubitke po protivnika. U dolini Moglenica živahno djelovanje topništva. Istočno Vardara bio je uz teške gubitke bačen neprijateljski bataljun, koji je kušao, da nakon žestoke topovske pripreme udari protiv visina južno sela Bogorodica. Na fronti Strume je naša vatra osujetila pokušaj dviju neprijateljskih bataljuna, da zašićeni žestokom topovskom vatrom napreduju protiv Barakli-Džumaja. Dalekosežno je neprijateljsko topništvo opstrijeljavalo grad Seres te ubilo mnogo stanovnika.

Rumunjska fronta.

Duž Dunav mjestimično čarkanje medju patrulama. U Dobrudži je položaj nepromijenjen. Naša su pomaknuta odjeljenja potjerala neprijatelja iz sela Maciova te ga zaposjela. Na Crnomorskoj je čoln jato hidroplana napalo 10 t. mj. luku Konstanca. U lučkim skladištima i u spremištima petroleja opažaju se veliki požari.

Brzojavi.

Glasovi o posebnom miru sa Rusijom.

Köln, 12. „Kölnische Zeitung“ javlja iz Berlina: Iz neutralnih zemalja raširenj glasovi o tobože predstojećem posebnom miru sa Rusijom, nemaju nikakve pozadine.

Pogovor stranaka zastupničke kuće.

Beč, 12. K sjednici zastupnika svih parlamentarnih stranaka, koja se ima obdržavati u ponedjeljak 23. o. mj. u svrhu dogovora o političko-parlamentarnim prilikama te preduvjetima saziva carevinskog vijeća, je predsjednik pozvao 26 zastupnika svih postojećih stranaka i stranačkih skupina zastupničke kuće. Prije podne obdržavat će se presidijalna sjednica; na zastupničkoj sjednici parlamentarnih stranaka, koja počinje u 3 sata po podne, prisustvovati će osim predsjednika i svi potpredsjednici zastupničke kuće.

Ugarski ratni zajam.

Budapest, 12. Peti ugarski ratni zajam imao bi biti izdan na potpis prve polovice studenog. Ratni zajam sastojati će se iz prihodnih obveznica i blagajničkih isprava te će biti izdan uz isti kamatnjak i isti kurs kao i četvrti ratni zajam. Ministar financija da se bavi i osnovom, da izda jedan novi tip.

Gerardovo putovanje.

Rotterdam, 12. „Daily Mail“ javlja iz Newyorka: Amerikanski poslanik u Berlinu, Gerard, je izričito izjavio, da se ne će da izjavi o svrsi svoga putovanja, ali da može sa svom stalnošću izjaviti, da ne donosi predsjedniku nikakve molbe Njemačke za posredovanje.

Engleско-ruske nesuglasice u balkanskom pitanju.

Sofija, 12. Rumunjski kralj Ferdinand i ministar predsjednik Bratianu poduzeše korake zbog izostatka ruske pomoći, na koje se je ruske strane putem petrogradskog rumunjskog poslanika svu krivnju svalilo na Englesku. Toga radi odluči rumunjski ministar predsjednik da odašalje u London generala Georgescu, da ispostavi ruku pomoć za Rumunjsku. U Bukareštu se drži, da postoje izmedju Engleske i Rusije u balkanskom pitanju dublje nesuglasice.

Pet podmornica pred američkom obalom.

Rotterdam, 12. Stoji činjenica, da su najmanje 2 podmornice potopile ladje pred američkim lukama, a vjerojatno je, da medju New-Yorkom i Nantucketom krstari najmanje 5 njemačkih podmornica. Američke vojne ladje ne mogu izdati imena podmornica, jer bi to vlada smatrala kao kršenje neutralnosti. Američke su ladje dosada spasile 220 osoba, od kojih 33 žena i 10 djece.

Wilson i rat sa podmornicama.

Washington, 12. (D. u.) Reuter javlja: Državni je tajnik Lansing izjavio nakon povratka sa sastanka, što ga je sa Wilsonom držao u Longbranchu, da se privremeno još nije došlo do nikakvog zaključka obzirom na držanje Saveznih država prema novom podmorničkom ratu u zapadnom Oceanu. Iz drugog se izvora doznaje, da je Wilson primio mnogobrojne brzojavke, u kojima se zahtjeva, da se spriječe daljnji napadaji.

Antantin ultimatum Grčkoj.

Atena, 12. (D. u.) Francuski je admiral izjavio obzirom na ultimatum, da je prevoz topništva i municije u nutrinju zemlje, gibanje grčkog brodovlja i neprestani nemiri pričuvničkih udruženja, dalo povoda bojazni, da bi mogao biti porušen red u mjestima, gdje je usidreno antantino brodovlje, a osim toga bi mogla biti ugrožena sigurnost savezničkih četa na Balkanu. Ultimatum traži i razoružanje ratnih ladja „Kilkis“, „Georgios“, „Averof“ i „Lemnos“, razoružanje obalnih utvrda i predaju dviju utvrda, što vladaju mjestima, gdje je usidreno brodovlje, dalje nadzor nad stanovitim lukama.

London, 12. (D. u.) „Daily Chronicle“ javlja iz Atene: Započeło se je razoružanje grčkog brodovlja. Govori se, da će manji brodovi biti poslani privremenoj vladi u Solun, dok će veće jedinice biti razoružane i ostavljene u zaljevu Kegatsini. Francuska je mornarica poslije podne preuzela sve ratne ladje. Sa nekojih je momčad već bila odalečena. Na manje je ladje došla francuska posada. — U Ateni i Pireju vlada mir.

Engleska donje kuća.

London, 12. (D. u.) Asquith je u donjoj kući zatražio novi kredit u iznosu od 300 milijuna funta te je izjavio, e se ne smije dogoditi da bi taj rat svršio nečasnim kompromisom, neovisnim od naše volje, krparijom jednom, što se sakriva pod krinkom takozvanog mira. (Odobravanje.) Ljljevi su aljiraca dobro poznati. Nijesu to sebični ciljevi ili ciljevi, što žude za osvetom, svi zahtijevaju primjerenu zadovoljštinu za prošlost i sigurnost za budućnost. (Odobravanje.) Kreditna je zahtjeva bila jednoglasno primljena.

Engleski vojni ministar o svojoj izjavi.

London, 12. U donjoj je kući vojni ministar Lloyd George, odgovarajući na Holtovu kritiku, izjavio, da je on samo opetovao što je ministarski predsjednik već izjavio. U sadašnjem bi času značilo posredovanje pobjedu Njemačke i propast Engleske. On neće, da sada opozove niti jedne riječi. (Odobravanje). To nije izraz samo njegovog mnijenja, već je to mnijenje kabineta, vojnog odbora, vojničkih savjetnika i sviju saveznika. (Odobravanje). Bilo je od velike važnosti, da se poda izjavu, koju je on bio dao.

Grčki dobrovoljci već u boju.

Solun, 13. (D. u.) Havas javlja: Bataljun grčkih dobrovoljaca sukobio se je po prvi puta sa neprijateljem. Proveo je lijepim zamahom izvidnička i patrulska poduzeća. Više stotina grčkih mornara, koji su ovamo došli iz Atene, bilo je oduševljenjem dočekano.

General Sarrail u Florini.

Berlin, 12. Vojnički kritičar bernskog „Bunda“ drži, da se Sarrailov glavni stan nalazi sada u Florini. Proizlazi iz prisutnosti vrhovnog zapovjednika u Florini, kolika se važnost pripisuje Sarrailovoj ofenzivi.

Pomoć Rumunjskoj.

Geneva, 12. Iz Pariza se javlja: Saveznici pristadoše na zajedničku i što skorju pomoć Rumunjskoj. Rumunjskoj vladi je bila zajamčena cjelokupnost Rumunjske.

Iz Grčke

Geneva, 12. Kod svog dolaska u Solun je Venizelos bio primljen od generala Sarraila i odaslanstva solunskog revolucijonarnog odbora, koji je Venizelosu predao vodstvo revolucijonarnog gibanja, što je Venizelos „sa zadovoljstvom“ prihvatio.

„Daily News“ donašaju iz Atene tajinstvenu neku vijest, koja veli, da se kralj Konstantin pripravlja na bijeg. Živeć i teže prtljage, da su već na putu u Larisu, a posebni je vlak za kralja već pripravan.

Odgovor grčke vlade na antantin ultimatum.

Lugano, 13. (D. u.) Kako Stefani javlja iz Atene, grčka je vlada odgovorila na ultimatum francuskog admirala Fourniera, da mora obzirom na dani kratki rok prosvjedovati protiv zahtjeva, dok se radi nužde, prouzročene od danih okolnosti, zahtjevima pokorava.

Neprijateljski ratni izvještaji.

Engleska.

10. o. mj. Zarobili smo daljnjih 280 ljudi, medju kojima 5 časnika. Oborili smo neprijateljski aeroplan sjeverno od Neuville-St. Vaast. Naši su zrakoplovci živo radili. Jednomu se je zrakoplovu zameo trag.

Francuska.

10. o. mj. 11 sati na večer: Sjeverno od Somme na objema stranama velika topnička djelatnost. Kod izmenadne navale na jugu od Sailly-Saillycelle zarobili smo 50 ljudi. Južno od Somme navalili smo na fronti od 6 km kod Berny en Santerre i Chaulnesa. Naše je pješačtvo u jednom juriši zauzelo neprijateljske položaje, koji su bili cili njegove navale.

11. listopada u 3 sata poslije podne. Južno Somme su Francuzi izgradili juče osvojene položaje te su ili na pojedinim mjestima proširili u boju sa ručnim granatama. Broj zarobljenika iznaša 1377, medju kojima 26 časnika. Sjeverno Somme nema važnih dogodjaja. U Champagni i na Maasi u odsjeku Fleury bila je suzbita mala njemačka navala, prije nego je došla do jarka. U Vogezima su Njemci nakon žestoke topovske priprave poduzeli silnu navalu na Schönholz. Pojedina su odjeljenja stigla do francuskih jaraka, bila su ali uz ozbiljne gubitke potpuno suzbita u boju sa ručnim granatama.

Njemačka su ljetala bacala bombe na Gerardmer i Belfort. Steta je neznatna.

Dalekosežni topovi bacihe prema Belfortu 5 granata, ali bez uspjeha.

Juče su Francuzi zametnuli 15 zračnih bojeva u okolici Verduna, 14 na Sommi, a 40 sjeverno rijeke, lijekom tih posljednjih bila su oborena 4 neprijateljska ljetala, medju kojima jedno od Dorme-a, a 6 je drugih njemačkih ljetala bilo ozbiljno oštećeno te padoše u njemačke linije. Ozbiljno se je opstrijeljavalo taborišta u okolici Peronne, kolodvor i hangare u Tergnieru, kolodvore Saint-Quentin i Gerard te šumu Porgericourt. Vozeći vlak bio je medju Annois i Hamom napadnut bombama i strojnim puškama. U noći od 10. na 11. t. mj. bijahu nabačena bombama skladišta u Lörrachu (Baden), ljetalačka stacija u Kolmaru i kolodvor Mülheim.

11. listopada na večer: U pokrajinu Somme gotovo na čitavoj fronti od Morvala do Chaulnesa topnička paljba. Njemci su dva puta podjuzeli navalu proti novim francuskim položajima u šumi kod Chaulnesa. Bili su svaki put suzbijeni. Isto tako su se izjalovili i njemački napadaji sa ručnim granatama na kraju šume St. Pierre-Vaast. Izmedju zarobljenika imade 2 komandanta bataljuna i 25 časnika. Na ostalo fronti topnička paljba.

Istočna vojska. Na desnom krilu prekinule su engleske čete železničcu te zaposjele Prosenik. U sredini zauzeli su Francuzi prve neprijateljske položaje na zapadu od Gjevgjelija. Na ljevom krilu stigla su pojačanja bugarskoj vojsci, koja se očajno opiru Srbima.

Italija.

10. listopada. Naša odjeljenja navališe nakon primjerene topničke priprave neprijateljske položaje na Pasubiu i provališe u odlomcima Costa-magnon i Sette croci u neprijateljske jarke. 176 carskih lovaca, medju njima 6 časnika, bude zarobljeno a 1 strojna puška zaplijenjena. U dolini Travignola je nakon demonstrativne priprave na Cima Boeche, uslijedila navala sa jakim silama protiv naših položaja na drugoj visini Cellaricona. Isti bude uz teške gubitke odbit i naši topnišvom pošteno proganjan. I jedan neprijateljski navalni pokušaj protiv naših promaknutih položaja na zapadnim obroncima Sieła bi glatko odbiven. Uzduž julske fronte raste žinost neprijateljskog topništva. Neprijateljsko topništvo pucaše i na Goricu, gdje je prouzročilo škode na zgradama. Palo je žrtvom nekoliko osoba civilnog pučanstva. U manjim okršajima na Krasu zarobismo 43 momka. Neprijateljski letioci obnoviše juče napadaje na dolnjoj Soči nabacivši gradeške lagune i mjesta iza fronte nebrojenim bombama. Bila su 3 mrtva, nekoliko ranjenih i manje škode. Jedno vlastito zračno brodovlje obasulo je bombama neprijateljske položaje na Col Santo sjeverno Pasubia. Nakon odbića živahnih zračnih napadaja povratiše se u vlastite položaje.

Albanija: Jedno vlastito odjeljenje zaposjedne juče Klisuru na Vojusi juženo Tepelenia. Neprijateljski letioci pojaviše se u noći na 9. t. mj. opetovano nad Valonom bacivši bombe. Nikakvih žrtava, nikakve škode.

Dogodjaji na bojištima.

Bugarski ministar predsjednik Radoslavov izjavio se je nekom dopisniku ovako o položaju na Balkanu:

„Čini se, kao da se antanta hoće odužiti Srbiji. Pred Bitoljem vojuje 70.000 Srba sa strahovitom žestinom, i neću tajiti, s ogorčenom hrabrošću. Izvrstno ih podupire francesko topništvo. Baš sam konferirao s našim glavnim stanom, pa mogu reći, da ne će uspjeti ovo srpsko naprezanje. Pod izvjestno mi se je kazalo, da ne trebamo biti zabrinuti za sudbinu Bitolja“. Da je imao Radoslavov pravo, kad je ovako sudio, proizlazi iz francuskog izvještaja od 11. o. mj. koji kaže, da su Bugarska nadošla nova pojačanja i da raste njihov otpor. Položaj je prama tome ostao u velikom nepromijenjen. Samo je Englezima na istočnom brijegu Strume uspjelo, da prekinu željeznicu Serres-Demirhisar baš u sredini kod sela Prosenika. I ovaj dogodjaj je od sporedne važnosti. Na tom dijelu fronte bori se Sarrailova vojska još uvjek na grčkom području te je još daleko od granice. Na zapadu, u luku Černe, uspjeje je Srbima, da osvoje selo Skočivir i da prodju Černu baš na južnom zavoju, dok su se na sjevероistoku od tog mjestaa dokopali do bugarskih položaja na Kaimakčalanu. Sokolu i na Dobrom polju. Na nekojim su točkama i uzmogli preći preko pograničnih brda na srpski teritorij.

Na talijanskoj fronti postigli su Talijani nekoje uspjehe na crti Mirnski Grad — Nova Vas. Pokušaji, da iskorište polučene uspjehe, izjaloviše se uz najteže gubitke po neprijatelja.

U jugoistočnom Erdelju uzmiće druga rumunjska vojska preko granice prema liniji Ploesti-Buvon-Focsany; pridolazeće pričuve nastoje, da s onu stranu granice zaustave uzmak. Falkenhaynova vojska progoni neprijatelja. Vojska generala Arza, koja prodire odatle na sjeveru, prošla je gorje Boroter te je u nakani, da predje dolinu Alta pravcem na Kezdi Vasarhelj; njeno je središte kroz gorja Hargitta provalilo u Csik te je nakon zaposjedanja Csik-Szereda suzbilo zalaznice, koje su stajale na zapadnim obroncima Csikskog gorja te neprijatelja i tuj potisnulo prama granici. I u gornjoj dolini Marosa nastavlja neprijatelj svoj uzmak.

Na Sommi nastavlja se velika bitka. Ovdje se vodi rat najsavršenijim tehničkim srestvima. Dok je u početku rata sve ovisilo o momku, zamijenjuju ga sada sve više strojevi i aparati. Navala, što ju je francusko pješačtvo prošle godine izvelo u Champagni, te kod koje je u jedan tren poskakalo iz graba više stotina hiljada ljudi, te poplavilo neprijateljsku liniju, ne će se valjda u ovom ratu više opetovati. Puškani strojevi, koji su bili dobro sakriti u njemačkim pozicijama, te koje francusko topništvo radi loših izvida nije moglo svladati, zaustavili su onomadne napredovanje pješačtva, sada je drukčije. Nakon iskustva u Champagni i kod Verduna igraju glavnu ulogu teški topovi i avijatičari. O užasnom djelovanju francuskoga i engleskoga bombardementa dosta se pisalo s njemačke strane; manje poznata je nadmoć savezника u avijatici. U kolovozu g. 1914. smatrali su četni zapovjednici avijatiku više sportom. Istom godinu dana kasnije postizavala je avijatika povoljne uspjehe. Umjesto pojedinačnih lijetova organizirane su čitave zračne ofenzive, a i topništvo se počelo služiti aeroplanima. Fotografi i časnici opertraju zračnim putem, a kiša i magla ne mogu više da smetaju izvidničku službu. Kod zračnih bombardamenta ne kalkulira se više sa brojem bomba, već sa tonama bačene kovine. Izvježbane bojne zrakne flote podupiru vojsku, te sprečavaju neprijateljskim aeroplanima, da se približavaju. Njemačka avijatika, koja je u početku rata bila jača od francuske, u ondašnoj vrijeme s uspjehom mogla s ovom rivalizati, sada je brojno slabija, čemu su uzroci preduge fronte.

Na ruskoj fronti nema od nekoliko dana već nikakovih dogodjaja. Rek bi, da je rusko vojno vodstvo prisiljeno baciti sve raspoložive pričuve na ugroženu rumunjsku frontu. O dogodjajima na Erdeljskom i balkanskom bojištu u mnogočem zavisi i daljni tok rata. Balkansko je bojište postalo glavnim bojištem i ta će činjenica u buduće još jasnije istupiti.

Političke Vijesti.

Osudjeni Crnogorci radi posjedovanja oružja. „Cetinjske Novine“ javljaju: Ma da je svaglje objavljeno, da osobe, koje nijesu naročito ovlaštene, nositi i posjedovati oružje, ne smiju ga imati, ipak se još dešavaju brojni slučajevi, gdje civilne osobe posjeduju oružje i naboje, pa naravski, da su kao prekršioci § 327. v. k. z. krivi zločina nepovlasnog posjedovanja oružja, te se radi toga osjetljivo kažnjavaju. Tako se ovih dana radi nepovlasnog posjedovanja oružja pred okružnim sudom u Kolašinu vodile kaznene rasprave, te su osudjeni na 20 godina teške tamnice Jovan Minić iz Velja Duboko, kapetanija Rovci i Jagoš Minić iz istog mjesta. Na 15 go-

dina teške tamnice osudjen je Jovan Simonović iz Velike. Na 10 godina žiteji Matija Minić iz Velje Duboke, Spasoje Radović iz istog mjesta, te Mitar Bogdan i Nikola Jokić sv: iz Velike.

Njemačko priobčenje o podmornickom ratu na amerikanskoj obali. „Wolffov ured“ javlja: Neprijateljska je štampa saopćila o uspjesima njemačkih podmornica na obali Udruženih država radi te podatke i zaznairanja, koja ne smiju ostati, a da se ne opovrgnu. Radiotelegrafski novinski ured Poldu javlja dne 10. o. mj., da je podmornica „U 53“ torpedirala i u nekoliko slučajeva potopila 6 parobroda. S nadležne nam se strane o tome saopćuje, da se trgovački rat na obali Udruženih država vodi po pravilima njemačkoga podmorničkoga reda, koji ustanovljuje, da se trgovački brod mora zaustaviti, a pošto se je pregledao, te spasili njegovi putnici i posada, smije se pod stanovitim uvjetima potopiti. Ovi su uvjeti primjerice, da se radi o neprijateljskom parobrodu, ili o neutralnom parobrodu, koji vozi konterbandu, a nemoguće je s obzirom na vozničkí položaj, da se brod zapljeni i dopremi u koju luku. Nipošto dakle nije izpravno, da su se potopili trgovački parobrodi, a da prije nisu bili opomenuti torpedskim hicem. „Reuterov ured“ nadalje javlja iz Washingtona, kao da se boje amerikanske oblasti, da će se poroditi vrlo zamršena pitanja o neutralnosti, kada podmornice operiraju tako blizu amerikanske obale i da je to jednako blokadi. Na to moramo pripomenuti, da njemačke pomorske sile imadu pravo ratovati posvuda u svim morima, te da se pri tome nada sve budno bdije nad tim, da se ne povrede granice neutralnosti. Samo se po sebi kaže, da ne može biti ni govora o kakovoj blokadi, buduči da se zaustavljaju i pljene samo neprijateljski brodovi ili takovi brodovi, koji vozе konterbandu, dok se blokada sastoji u zapljeni brodova, koji pristaju na blokiranu neprijateljsku obalu, ili ju ostavljaju, bez obzira na zastavu i tovar.

Zališno je, da odgovaramo na pitanje „Journal of Commerce“: „Mora li naša obala biti osnovka za njemačke podmornice?“ Suvišan je odgovor poradi činjenice, što se podmornica „U 53“, kad je doplovila u luku Newporta, nije niti poslužila s pravom, koje pripada svim ratnim brodovima, da se naime opskrbi gorivom, živežem itd. Nijedan uvidjavni amerikanski državljanin ne može vjerovati, da su se na obalama Udruženih država uredile tajne obskrbne stanice za njemačke podmornice. U očevidnoj je opreci s svim mnogobrojnim tužbama, da od početka rata engleske krstarice nadziru amerikanske luke, pa se pred Newportom primjerice tako približe obali, da se prostim okom mogu vidjeti s krovova visokih kuća iz grada.

Engleski državnici.

Prije kratkog je vremena izdao njemačko-austrijski pisac Sil Vara veoma zanimivu knjigu „Englische Staatsmänner“. Stara je istina, da nije nijedna država rodila toliko i tako znamenitih državnika kao Engleska. No engleski državnici nijesu uvijek visoka roda, nego su često puti rođeni u veoma niskim krugovima. Političara imade i u drugim državama u izobilju, političara, koji znadu lijepo govoriti, koji su izvježbani u pogiblenjim varkama te koji imadu silno razvijenu samosvijest, ali muževi takovog praktičkog instinkta, kako ga posjeduju engleski političari, narijetko'su posijani. Uvažati valja kod toga, da je u Engleskoj ljudska masa politički kud i kamo razvijenja nego li u mnogim drugim zemljama. To je stvorila mnogogodišnja parlamentarna tradicija i Englezima prirođjeno hladnokrvno pretresanje svakoga pitanja. Prvo je pitanja Engleza kod svake stvari, a tako i u politici: „Kakovu korist donaša to?“ Dok se ljudi drugdje samo iznimice ozbiljno bave politikom i glede izvanjske politike obično i najvažnijih stvari ne znaju, Englez je po svojim časopisima uvijek točno poučen o svemu, što se dogadja. Također čuva Englez svoja ustavna prava i slobošine skrajnjom energijom i bezobzirnošću te nadzire svoju vladu kao vuk svoj plijen. Englez je uvijek trgovac, ili, ako hoće, kramar; i državu smatra on poduzećem, kod kojega sav narod djeluje životom i imetkom. Zato i ne trpi u politici nikakovog nasilja: povjerenje je narada prva stvar, koja čuva da ima državnik. „Muževa treba, ne naredaba“, veli Englez. U Engleskoj nadomješta osobnost svaku organizaciju. Engleska još danas nema pisanih zakona, a uvijek je još nalazila pravoga čovjeka za pravo mjesto i s njim izlazila. I u sadašnjem se je ratu pokazao prevladjujući utjecaj političkih osoba u Engleskoj. Da su iz ništa stvorili veliku armadu, priznavaju kao veliku stvar svi. Što su stvorili Kitchener, Lloyd George, lord Fisher uza sve to, što Engleži nemaju sklonosti do vojničkog zvanja, priznavaju i njemački generali. Spomenuti je Sil Vara živio mnogo godina u Engleskoj, bio je u tijesnoj svezi s odličnim muževima i pozna sve sile, koje su sudjelovale u novijoj engleskoj povijesti. Na jednoj strani popisuje državnike iz visokih aristokratskih obitelji, koji su bili posebice uzgojeni za državničko zvanje, kao što su: Churchill, Balfour, Grey, Curzon, Rosebery, a na drugoj strani one muževe, koje je bila podignula demokratska Engleska, kao bivši revolucijonarni vornički radnik John Burns, bivši postolarski naučnik Joe Chamberlain, bivši zakutni odvjetnik Lloyd George, bivši novinarski izvjestitelj Lord Northcliffe. To su eto oni muževi, koji su htjeli i koji su izazvali rat, to su organizatori vojske, kao i Kitchener, Fisher i najtenjalniji muž sadanje Engleske Lloyd George.

Domače Vijesti.

„Hrvatska škola“. Uredništvo „Hrvatske Škole“ saopćuje: „Mnogi prijatelji pitaju nas, kada će izaći „Hrvatska Škola“, pa ovim svima javljamo, da se u Ljubljani dostampava, i tiče je dobijemo, odmah ćemo je slati. U ovoj ratnoj knjizi „Hrvatske Škole“ zastupan je lijepi brojsuradnika iima biranog i vrlo zanimivog gradiva, osobito što se tiče naše Istre. Pouzdano se nadamo, da će za „Hrvatskom Školom“ posegnuti i ostali izvan učiteljskih i svečeničkih krugova. Osobito će dobro doći ova knjiga „Hrvatske Škole“ Hrvatima u Banovini, jer će iz nje moći dobiti jasnu sliku o kulturnim prilikama i teževinama u Istri.

Ova ratna knjiga „Hrvatske Škole“, katoličkog učiteljskog glasila za Istru, imat će 240 str. Tko je želi imati, može već sada naručiti. Imena suradnika kao uopće opširniji prikaz izaći će, kad bude „Hrvatska Škola“ dogotovljena.

Djačko pripomočno društvo. Za cijelu Istru imamo jedinu veliku hrvatsku gimnaziju u Pazinu. Pa je za to ista gimnazija od velike važnosti za kulturni napredak hrvatskog naroda u Istri. Da se izmognu školovati i siromašniji seljački slojevi, osnovalo se djačko pripomočno društvo, koje mjesečno daje potpore dobrim a siromašnim djacima. U ova teška vremena treba baši hrvatski djaci što izdašnije potporu, pa stoga ovo društvo valja nam svima ma i najmanjim darom podupriječi. Svaki i najmanji dar donijet će danas sutra obilate kamate.

Maksimalne cijene za pivo. C. kr. tvrdjavni komesar javlja, da je cijena pivu odredjena: Budjevačko gradjansko pivo (Flottenbräu) na veliko po hektolitru K 112.—, na malo K 128.—. Pivo budjevačke dioničke pivovare K 104.—.

Javna dražba. Danas u 3 sata poslije podne obdržavat će se u sudbenoj dražbenoj dvorani Via Arena br. 2 dražba glasovira, pisaćeg stola te ormara.

Gradsko kazalište. I jučerašnja predstava opere „Faust“ napunila je kazalište brojnim općinstvom. I ovog je puta opera doživjela pun uspjeh. Posjetioci dali su oduška svom priznanju burnim pljeskanjem kod otvorene pozornice i iza svakog čina. Gospodjice Enenkel, Hajegg i Schön kao što i gospoda Illersbeg, Gerstorfer, Ivich i Karis nebrojeno puta su se morali prikazati na zahtjev aplaudirajućeg općinstva na pozornici. — Opera se pjeva u srijedu na opći zahtjev još jednaput. Cijene loža su za ovu predstavu sniižene na 18 odnosno 15 kruna.

—Slovenske i hrvatske škole u Češkoj i u Moravi. Na Moravi je prema posljednjim iskazima nastanjeno 2342 Hrvata iz Istre i 434 Slovenca. Rasipani su u devet političkih okruga. U Češkoj je u 24 političke okruga nastanjeno 1008 hrvatskih bjegunaca i 1665 slovenskih. Bjegunci nijesu sakupljeni u jednoj općini, već su podijeljeni u 10—40 po pojedinim općinama. Tako su u zabreškom okrugu smješteni u 12 općina, u moravsko-trebovskom 4 42 općine, u šumperskom u 19, u kralupskom u 42 općine itd. Hrvatske škole imaju u Horelicama kod Kladna, u Šiperku, u Novoj Vesi kraj Moravske Trebove, a otvorit će se u Jedli i Červenoj Vodi kraj Zabreha, u Brezovi, u Mor. Trebovi, u Greifendorfu i u Libavi. Slovenskih škola do sada još nema. Zatražene su škole u Velikoj Štahli kraj Rymarova i u Libavi. Teško je jedino s učiteljima. Učitelji su u ratu, a slovenskim se učiteljicama ne će u tudjinu. Medjutim uvjeti nijesu najgori: besplatna željeznička karta drugoga razreda, obična mjesečna plaća i osim toga mjesečna nagrada 80—160 kruna. U Kralupima preuzeo je brigu oko Slovenaca Bohuslav Krejčí koji je zbog toga naučio slovenski. U Zabrehu brine se za bjegunce Fr. Reichl, u Červenoj Vodi njemački trgovac Adolf Schmied i župnik Dostal iz Bile Vode. U Friedlandu su bjegunci imali veliko pomočnika župnika Horaka. U Morav. Trebovi zauzima se na njih okružni komesar dr. Kapela. Od slovenskih svečenika žive na Moravi u Češkoj: Pavao Curkovič, župnik iz okolice Pulja.

Topla odjela za željeznička putovanja. Bečki „Freiriden-Blatt“ javlja: Ni ove zime ne će biti promet na željeznicama osobito prijatan, jer se zbog premnoh prilika brzi i osobni vlakovi ne će dijeliti u dvije skupine radi boljeg grijanja. Zbog znatne duljine takovih vlakova ne će biti neka kola i kraj najboljih uredjaja dovoljno ugrijana, pa se obćinstvu najozbiljnije preporučuje, da se kod većih putovanja željeznicom obskrbi toplim odjelom i tako zaštiti od studeni u preslabo ugrijanim vagonima.

Iz Hrvatske.

Borba za šećer. Prekjučer je riječki trgovac g. Smerdel na dobio 4 vreće šećera. Svijet je nagrnuo u dučan i policija je morala da drži red da se koga ne zgnječi.

Zatvaranje kavana na Rieci. Iz Rijeke javljaju, da je riječko redarstvo izdalo naredbu, kojom se sve kavane i restauracije imadu zatvarati u 12 sati noći, dočim krčme, pivane i bufeti u 11 sati u noćer moraju biti zatvoreni.

Hrvatski konzervatorij u Zagrebu. Ravnateljstvo je hrvatskoga zemaljskoga glazbenoga zavoda zaključio u svojoj sjednici dne 10. o. mj., da se zavodska glazbena škola imade odsad zvati „konzervatorij hrvatskoga zemaljskoga glazbenoga zavoda“ ili skraćeno „hrvatski konzervatorij“. Ravnateljstvo je stvorilo svoj zaključak na osnovu društvenoga pravilnika, kojega § 3. a) kaže, da će društvo „za omladinu mušku i žensku držati početnu i višu glazbenu školu (konzervatorij), a koliko može i školu za dramsko umjeće“, zatim § 17. b), kojim je rečenomu ravnateljstvu povjereno, da „upravlja društvenim školama, za njih sastavlja načinu osnovu i red predavanja, uopće odredjuje sve, što se iiče škola“. Ravnateljstvo htjelo je tim zaključkom stati na put posve krivomu mnienju neupućenih krugova, koji misle, da zavodska glazbena škola nije ni po svojem ustroju, ni po naučnoj osnovi posve ravna ostalim konzervatorijima, već da je tek neka priprava za ovakove više škole.

Iz Dalmacije.

Talijanski i njemački jezik u Dalmaciji. C. kr namjesništvo javilo je trgovačkim školama u Spljetu i Dubrovniku, da se u svim razredima ukine obveznost učenja talijanskog jezika u prvom razredu i pripravnom tečaju, a drugom razredu početkom buduće godine. Talijanski jezik poučavati će se odsele neobvezatno u prvom i drugom razredu s ograničenim brojem sati. Ujedno se povisuju satovi za učenje njemačkog jezika od 4 na 8 sati u drugom razredu. Ujedno će se proširiti nauka u njemačkoj korespondenciji.

Vladina tiskara u Dalmaciji. Dalmatinska je vlada kupila u Zadru za svoje potrebe tiskaru od dra Ljubića, pa će u njoj izdavati svoje „Smotre“. Koliko čujemo, jedan dio te tiskare prenesao je Ljubić u Zagreb.

Vojničke vijesti.

Dnevna zapovjed lučkog admiralata broj 287 od 13. listopada 1916.

Posadno nadzorstvo: Satnik Horak.
Liječničko nadzorstvo na N. V. b. „Bellona“: Freg. liječnik u pričuvi Dr. Mahoritsch.
Liječničko nadzorstvo u mornaričkoj bolnici: Linijski liječnik i. sl. Dr. vit. pl. Wenusch.

Proširujte „HRVATSKI LIST“, taj prvi i jedini hrvatski dnevnik u Istri.

Posl. br. U 137/16. 95

U ime Njegova Veličanstva cara!

C. kr. kotarski sud u Buzetu, po tužbi funkcijonara državnoga odvjetništva (kao javnog tužitelja) protiv Marije Zlatić radi § 82 z. 16. l. 1896. L. D. Z. iz god. 1897. br. 89 u prisuću funkcijonara državnoga odvjetništva Ivasovića (kao jav. tužitelja), nakon glavne rasprave danas provedene, a na osnovu prijedloga učinjenoga od tužitelja da se uporabi zakon

sudio je:

Marija Zlatić iz Sluma, već kažnjenu radi prekršaja o hrani

krivom:

što je dne 26., 29., 31./7. te 4./8. tek. godine zanemarila preiskati mlečko koje je bilo navodnjeno i koje je u spomenutim danima otposlala u svrhu prodaje iz Sluma u Pulu te tako nemarnošću stavila u promet predmete koji su izgubili na svojoj hranivosti, dakle prekršaja § 12, Z. 16. l. 1896. L. D. Z. iz god. 1897. br. 89, te biva zato na osnovu § 12. istog zakona

osudjena

na deset dana zatvora, te na platež postupačnih troškova i onih ovršne kazne, osim toga će se naročna presuda obzirom na § 21. netom rečenog „Zona na trošak optuženice proglasiti u pučjskom „Hrvatskom Listu“.

Ommsis.

Buzet, dne 13. rujna 1916.

Vivoda v. r. Dr. Volarič v. r.

Politeama Ciscutti.

U subotu 14., nedjelju 15. i ponedjeljak 16.

velike kinematografske predstave

Beč u ratu

zabavan patriotski raspored u 4 čina.

Film dugačak 1895 metara.

Samo za odrasle.

Početak u subotu i ponedjeljak u 3 sata, u nedjelju u 2 sata poslije podne.

CIJENE: Parter i lože K 1.—; galerija K —30; lože K 1·—; sjedalo K —·40; zatvor. sjedalo K —·20.

KINO

Crvenog križa.

ULICA SERGIJA BROJ 34.

Danas novi raspored.

Kamila, vila primorkinja

veseloigra u 3 čina.

Neprekidne predstave.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo promijeniti raspored.

ULAZNINA: I. prostor K 1·—; II. prostor 40 fil.

Uči se može kod svake slike.

B. De Prato

Vježbenica talijanskog jezika

za

opće pučke škole i za samouke

dobiva se kod tvrdke

Jos. Krmpotić Pula.

MIRKO BOGOVIĆ.

Krvavi most u Zagrebu.

(Nastavak.)

„Evo me!“ viknu, priskočiv u isti čas, Slavinić, „ne troši riječi i ne hvali se toliko dobrom sablijom, već znaj, da dobra ruka u junaka vile valja nego li dobra sablja“.

Još su u riječi bili, ali vez divljim rek bi bijesnilom srni jedan na drugoga i već im se uz strašno čegrtanje sastadoše britke sablje. Ali to ne bijhu sada vile sablje, već bitre divje strijele, leteći ponakrst, ili siktava dva jezika zmajeva, što se susretnu na pol puta, prijeteći smrću ili ranom smrtnom, gdje šta živa zahvate. Vojnici jedne i druge strane, što se dosad borahu blizu Gardunа i Slavinića, prestadoše nehotice, videći, kakav to medjan dijele njihovi vojvode, pa zato okružiše tu dvojicu čudeći se mnie junačtvu i vještini njihovoj. Iza podnje i žestoke borbe ujedanput klone ruka Gardunova. Sablja mu se omaknc, dočim mu desnu ruku u isti mah obliju silna kryca s grdne rane, koje dopade, kako ga je silno potegnuo sabljom protivnik njegov.

„Predaj mi se!“ povide sad Slavinić.

„Ne ću, pučanski skote, dok je živa glava“, riknu Gardun, pa trgnuv lijevom rukom iza pasa potajni nož, htio je da njime probode Slavinića, ali protivnik u isti mah priskoči kao munja, te zajedno s oblizjimi svojimi vojnici spopade i razoružja bijesna Gardina. Tom sgodom bili bi sigurno vojnici Gardunovi gosi svomu priskočili u pomoć, da se sa sih strana nije u isti gotovo čas zaorio slavodobitni uskliк biskupovih vojnika, koji su iza toga, što se tu dogodi, jur na vise strana provalili u grad i zauzeli ga s tim slavnije, što ih je ova dobit stajala mnogo truda, a još više krvi.

Biskup Mihalj zadovoljio je srce svoje, jer ne samo Medvedgrad, već i možni župan Gardun, dušmanin njegov, bijahu sad u njegovih ruku, pa zato je sijevajući očima od puke radosti oprostio odmah na mjestu svim vojnikom od posade i pustio im na volju: ili da idu prosto kud ih je volja, ili da se uvrste u njegove čete, što gdjekoji, premda rijetki, zbilja i učiniše.

Još onaj dan vratio se biskup Mihalj sa svojimi četami slavodobitno u Zagreb. Uz njega bijahu tom prilikom i oni kanonici, što ih je oslobodio, pošto bi osvojen Medvedgrad, iz tavne gradske uze. On ih je žalio, ali nijedno i tješio time: da se im pretrpljene jade nadoknaditi primjereno on sam, a koliko on to ne bi mogao, da će to već učiniti kralj Andrija.

Župana Gardina, koji je tavno preda se gledao i bio blijed od teške rane i gorkoga jada, pratio je tom prilikom Slavinić pod oružjem, pa pošto ga tako doprati u Zagreb, naročiti ga je naročitoj zapovijedi biskupovoj u priličnoj sobi biskupskoga grada, gdje mu stražu stavi pred vrata. Zatim biskup posla Gardunu tiječnika, da mu pregleda i vidi ranu, što je, akoprem dosta teška, ipak u prilično kratko vrijeme sretno preboli kršna narav Gardunova.

Biskup nije u prvi mah pravo znao, što da čini sa svojim zarobljenikom, no do mala se dosjeti, što će biti najbolje, pa zato, pošto Gardun rani svoju sretno prebodi, dade ga pod stražom otpratiti u Ugarsku kralju Andriji, da mu on sudi, no kralj — budi što se nije usudio još većma raždraživati protivnike svoje, budi s drugoga kakovog razloga — Garduna opet pusti na slobodu. Jedino Medvedgrad, što ga je smatrao za kraljevsko leno, oduze mu, te poda nekomu talijanskom gospodinu, imenom Torosti, da upravlja u kraljevo ime tijem gradom.

Gardun, pošto ga otpusti kralj, ode s mjesta k pobratimom svojim Gusingovcem, što su se tada također bavili u Ugarskoj, te im potanko priповijedi sve, što ga je snašlo, otkako se rastao s njima. Konačno nagovori braću, kako je od potrebe, da se Ružica iz manastira zagrebačkoga premjesti drugamo, jer da će joj inače kleti njegov čovjek Slavinić, koji se desi u Zagrebu, još većma šmanin Slavinić, koji se desi u Zagrebu, jošvećma pomutiti mozag i srce. Braća saslušaše i pristadoše odmah na to, na što ih je svjetovao prijatelj, pa zato s prva naumiše poslati brza ulaka k tetki s listom, gdje bi joj priopćili volju svoju: da im nijane sestru bez ikakva oklijevanja uz sigurnu pratnju pošalje u grad Oštrc k Baboniću, čija žena bijaše u rodu s njima, nu do mala se braća bili opet predomislile, te odlučše, da će svakako biti bolje, ako bude Ružicu onamo pratio mladji brat Hinko.

Odmah treći dan iza toga dogovora stigao je već Hinko Gusingovac u Zagreb sa nekoliko svojih pouzdanih konjanika, što ih povede sa sobom, da bude tim sigurnija pratnja.

Tetka Margita i Ružica prepale su se naravno s nedana pohoda kneza Hinka, ali ih još većma uzdrma vijest njegova: da će naime Ružica uz prkos prijašnjoj odluci bračnoj, ne gledeć na burna i nesigurna tadašnja vremena, ipak morati tražiti dijelitu se od premilse svoje tetke i drugdje tražiti utočište. Pošto Ružica vidi, da su joj uzalud sve molbe, odluči udariti drugim putem, pa zato ode hitro u svoju sobicu i tu napiše potajno malen listak, gdje ukratko javi Pavlu svomu, što je i kako je, te ga i zaklinjući, da joj bude u pomoć i da ju gleda kako god izbaviti čim prije, budući da je jur odredjeno, da već sutra s bratom svojim podje u Oštrc grad k rodjakinji svojoj.

Ružica posla listić po starom i pouzdanom vrtlaru manastirskom u ruke svomu Pavlu, a on vrtlaru manastirskom u ruke svomu Pavlu, a on vrtlaru manastirskom u ruke svomu Pavlu, a on